

Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1995/96 i Danmark

Wing Survey from the 1995/96 Hunting
Season in Denmark

Faglig rapport fra DMU, nr. 168

Ib Clausager
Afdeling for Kystzoneøkologi

Miljø- og Energiministeriet
Danmarks Miljøundersøgelser
August 1996

Datablad

Titel:	Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1995/96 i Danmark Wing Survey from the 1995/96 Hunting Season in Denmark	
Forfatter: Afdelingsnavn:	Ib Clausager Afdeling for Kystzoneøkologi	
Serietitel og nummer:	Faglig rapport fra DMU, nr. 168	
Udgiver:	Miljø- og Energiministeriet Danmarks Miljøundersøgelser ©	
Udgivelsesår:	1996	
Redaktion: Layout og korrektur: Figurer: Teknisk assistance:	Jan Bertelsen, Henning Noer Helle Jensen Peter Mikkelsen Karen Asferg, Thøger Pauli	
Bedes citeret:	Clausager, I. (1996): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1995/96 i Danmark. Wing Survey from the 1995/96 Hunting Season in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 41 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 168.	
	Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse.	
Redaktionen afsluttet:	August 1996	
ISBN:	87-7772-276-0	
ISSN:	0905-815X	
Papirkvalitet:	95 g miljøpapir	
Tryk:	Phønix Trykkeriet A/S, Højbjerg	
Oplag:	1500	
Sideantal:	41	
Pris	35 kr. (incl. 25% moms, excl. forsendelse)	
Købes hos:	Danmarks Miljøundersøgelser Afdeling for Kystzoneøkologi Grenåvej 12 DK-8410 Rønde Tlf. 89 20 17 00 Fax 89 20 14 15	Miljøbutikken Information & Bøger Læderstræde 1 DK-1201 København K Tlf. 33 92 76 92 (information) 33 37 92 92 (bøger)

Indhold

Resume 5

English summary 7

1 Indledning 9

2 Materiale og metoder 10

3 Resultater 12

3.1 Ænder 12

3.1.1 Gråand 12

3.1.2 Spidsand 14

3.1.3 Knarand 16

3.1.4 Pibeand 16

3.1.5 Skeand 18

3.1.6 Krikand 18

3.1.7 Atlingand 20

3.1.8 Ederfugl 20

3.1.9 Sortand 22

3.1.10 Fløjlsand 23

3.1.11 Havlit 23

3.1.12 Hvinand 24

3.1.13 Taffeland 25

3.1.14 Bjergand 26

3.1.15 Troldand 26

3.1.16 Stor Skallesluger 28

3.1.17 Toppet Skallesluger 28

3.2 Blishøne 28

3.3 Gæs 29

3.3.1 Grågås 29

3.3.2 Sædgås 29

3.3.3 Kortnæbbet gås 29

3.3.4 Blisgås 29

3.3.5 Canadagås 30

3.4	Vadefugle	30
3.4.1	Dobbeltbekkasin	30
3.4.2	Enkeltbekkasin	31
3.4.3	Skovsneppe	31
3.5	Måger	33
3.5.1	Sølvmåge	33
3.5.2	Svartbag	34
3.5.3	Sildemåge	34
4	Jagtformer	35
5	Jagtudbyttets størrelse i sæsonen 1994/95	38
	Referencer	40
	Danmarks Miljøundersøgelser	41

Resumé

Fra jagtsæsonen 1995/96 indsendte ca. 400 jægere i alt 7.885 vinger, hvilket var 1.081 færre end i jagtsæsonen 1994/95.

Der indsendtes 6.532 andevinger fordelt på 4.744 fra svømmeænder og 1.788 fra dykænder. Fra blichøns indkom 66 vinger, fra gæs 107, fra vadefugle 898 og fra måger 282.

Et stort fald er konstateret i antallet af indsendte vinger fra dykænder. Det må ses i lyset af den strenge vinter, som medførte, at jægerne efter nytår havde meget begrænsede muligheder for at komme på egentlig havjagt.

Blandt svømmeænderne var resultatet af ynglesæsonen 1995 under middel for gråand, pibeand og krikand, omkring middel for spidsand, og sandsynligvis over middel for skeand.

Blandt dykænderne var ynglesæsonen 1995 for ederfugl og formodentlig også for taffeland over middel, mens den for hvinand og trolldand var omkring middel. Sortand og toppet skallesluger synes begge at have haft en dårlig ynglesæson i 1995.

Dobbeltbekkasin havde en dårlig ynglesæson i 1995, mens skovsnepes og sølvmåges var omkring middel.

Der indkom for få vinger af de resterende arter, hvoraf der indsamles vinger, til at resultatet af ynglesæsonen i 1995 kan vurderes.

Den tidsmæssige fordeling af de indsendte vinger var for flere af dykandearterne atypisk i forhold til tidligere år. Således stammede kun 11% af ederfuglevingerne fra fugle, der var nedlagt i januar og februar mod gennemsnitligt 46% i tidligere jagtsæsoner. Afvigelserne kan givet tilskrives den hårde vinter, som allerede i december begyndte at vanskeliggøre især havjagten.

De indsendte oplysninger om anvendte jagtformer viste, at 90% eller mere af pibe- og krikænderne blev nedlagt på trækjagt, især aften- og morgentræk. Af pibeænderne blev halvdelen af de fugle, der blev skudt på morgentræk, nedlagt fra skydepram. Af gråand blev 76% nedlagt ved trækjagt og 20% på opfløj.

Lokkefugle anvendes overvejende i forbindelse med morgentrækjagt, hvor 85% af krikænderne, 83% af pibeænderne og 66% af gråænderne blev nedlagt for lokkefugle. På aftentræk blev 31% af pibeænderne, 30% af gråænderne og 22% af krikænderne skudt for lokkefugle.

Blandt dykænderne blev 97% af hvinænderne skudt på træk med

morgentrækjagt som den altdominerende jagtform. Alle de hvinænder, der blev skudt på morgentræk, blev nedlagt ved brug af lokkefugle og langt størsteparten fra skydepram. Af ederfuglene blev kun 12% skudt på træk, og 87% blev nedlagt ved jagt fra motorbåd og motorpram.

Stort set alle gæs blev nedlagt på morgentræk som følge af, at gåsejagt kun var tilladt indtil kl. 10 om formiddagen.

Blandt vadefuglene blev 44% af dobbeltbekkasinerne nedlagt i forbindelse med trækjagt og 54% ved, at jæger eller hund fandt og lettede fuglene. Af skovsneppe blev 68% skudt "for stående hund" og 12% på klapjagter.

Blandt mågerne blev 40% nedlagt på træk, 43% fra motorbåd og 14% ved lossepladser og minkfarme.

Jagtudbyttet i 1994/95 sæsonen er beregnet for de arter, der er omfattet af vingeindsamlingen ved at kombinere oplysninger fra den officielle vildtudbyttestatistik og resultater af vingeindsamlingen.

I gruppen "Andre svømmeænder" domineredes jagtudbyttet i 1994/95 af pibeand og krikand, som blev nedlagt i et antal af henholdsvis 66.500 og 66.000. I gruppen "Andre dykænder" blev der nedlagt flest af arterne hvinand (13.500), sortand (8.600) og troldand (8.300).

Af det samlede gåseudbytte på 15.000 fugle i 1994/95 bidrog grågås med i alt 10.000. Af dobbeltbekkasin blev der nedlagt 22.400 og af enkeltbekkasin 3.200. Blandt mågerne blev sølvmåge nedlagt i størst antal (32.500) efterfulgt af svartbag (10.000).

English summary

The Danish wing survey for the 1995/96 hunting season, carried out by the Department of Coastal Zone Ecology, Kalø, received a grand total of 7,885 wings from about 400 contributors, which was 1,081 wings less than in the 1994/95 season.

Ducks were represented by 6,532 wings, with 4,744 from dabbling ducks and 1,788 from diving ducks and mergansers. A total of 66 wings were collected from Coot, 107 from geese, 898 from waders, and 282 from gulls.

The decrease in the number of wings received from diving ducks was most likely caused by the severe winter which restricted hunters from off-shore hunting at sea.

Amongst dabbling ducks, the proportion of young in the bags indicated that the 1995 breeding season was below average for Mallard, Wigeon and Teal; about average for Pintail, and probably above average for Shoveler.

Amongst diving ducks and mergansers, the proportion of young in the bags indicated that the 1995 breeding season was above average for Eider and probably also for Pochard, just about average for Goldeneye and Tufted Duck, and probably below average for Common Scoter and Red-breasted Merganser.

Common Snipe had a poor breeding season in 1995, and Woodcock and Herring Gull an average season.

For the remaining species, too few wings were received to assess their breeding success.

The temporal distribution of wings returned for some of the diving ducks deviated from the distribution in previous years. Of the Eider, only 11% of the wings derived from birds bagged during January and February in comparison to 46% in previous seasons. The deviations can most likely be ascribed to the severe winter which affected off-shore hunting at sea as early as December.

Information concerning hunting methods showed that 90% or more of the Wigeon and Teal were bagged during flight hunting, especially during late evening and early morning. Half of the Wigeon taken during early morning flight were shot from punts as opposed to only a minor part of Teal and Mallard. Of Mallard 76% were taken during flight hunting, and 20% were shot after being flushed.

Use of decoys was most common in relation to early morning flight

hunting. Thus, 85% of Teal, 83% of Wigeon, and 66% of Mallard were obtained using decoys. During late evening flight 31% of Wigeon, 30% of Mallard, and 22% of Teal were bagged using decoys.

Amongst diving ducks, 97% of Goldeneyes were shot during flight hunting and mainly during morning flight hunting (88%). All Goldeneyes bagged during early morning flight were obtained using decoys, the major proportion from punts. Of the Eiders, 12% were shot by flight hunting, and 87% from small and medium-sized motorboats.

Amongst waders, 44% of Common Snipe were bagged during flight hunting, and 54% using Pointers to flush the birds, compared to 68% of Woodcocks bagged using Pointers, and 12% during battues (hunting with beaters).

Amongst gulls, 40% were shot during flight hunting, 43% from medium-sized motorboats, and 14% on rubbish dumps and mink farms.

The total bag for the 1994/95 season for all species included in the wing survey is calculated based on information from the official bag statistics and combined with the results from the wing survey.

In the 1994/95 season the bag of "Other dabbling ducks" was dominated by Wigeon and Teal, of which 66,500 and 66,000, respectively, were shot. Amongst "Other diving ducks" Goldeneye (13,500), Common Scoter (8,600), and Tufted Duck (8,300) were the species most common in the total bag.

Of the total goose bag in 1994 of 15,000 specimens, 10,000 were Greylag Geese. The "Snipe" bag comprised 22,400 Common Snipes and 3,200 Jack Snipes. Among the gulls, Herring Gull (32,500) was most frequently shot followed by Greater Black-backed Gull (10,000).

1 Indledning

Den officielle vildtudbyttestatistik giver oplysning om størrelsen af det årlige jagtudbytte af de forskellige vildtarter, fordelt på amter. Af praktiske årsager er flere af de jagtbare fuglearter slået sammen i grupper i statistikken. Det betyder, at statistikken kun giver oplysning om udbyttets størrelse for disse grupper, men ikke for de enkelte arter.

Med henblik på at tilvejebringe et bedre kendskab til en række af de enkelte fuglearters jagtlige betydning begyndte Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Kystzoneøkologi, Kalø, i 1979 at indsamle vinger fra nedlagte vadefugle. Indsamlingen blev i 1982 udvidet til også at omfatte vinger fra ænder. I 1984 blev gæs inkluderet og i 1985 tillige måger og blishøns.

I forbindelse med undersøgelsen indsamles der endvidere oplysning om, hvilke jagtformer jægerne benytter i forbindelse med nedlæggelse af de fugle, de indsender vinger fra. Til dette formål modtager de bidragydende jægere en vejledning med retningslinier for oplysning om jagtform og en liste til afkrydsning af anvendte jagtformer.

Vingeindsamlingen i jagtsæsonen 1995/96 omfattede 29 jagtbare arter, hvoraf de 28 udgjorde alle dem, der var knyttet til vådområder og havet; den sidste var skovsneppen.

Blandt de 29 arter har gråand, ederfugl, blishøne og skovsneppe selvstændige rubrikker i den officielle vildtudbyttestatistik, mens de resterende 25 arter er samlet i grupperne:

Andre svømmeænder: spidsand, knarand, pibeand, skeand, krikand, atlingand

Andre dykænder: sortand, fløjlsand, havlit, hvinand, taffel-and, bjergand, troldand, stor skallesluger, toppet skallesluger

Gæs: grågås, sædgås, kortnæbbet gås, blisgås, canadagås

Bekkasiner: dobbeltbekkasin, enkeltbekkasin

Måger: sølvmåge, svartbag, sildemåge

Resultaterne fra vingeindsamlingen supplerer de oplysninger om jagtudbyttet, som tilvejebringes via vildtudbyttestatistikken. De enkelte arters andele af det totale antal indsendte vinger giver således oplysninger om arternes jagtlige betydning. Da vingerne er forsynet med nedlæggelsesdato og -lokalitet, fås tillige oplysning om, hvornår og

hvor i landet fuglene nedlægges. Ud fra køns- og alderskendetegn på vingerne opnås endvidere informationer om sammensætningen af jagtudbyttet af de forskellige arter samt om deres yngleresultat.

Gennem omtale i jagtblade, i Skov- og Naturstyrelsens "Vildtinformation", i nyhedsbreve og i årlige rapporter, der bringer resultatet af indsamlingen, bliver jægerne gjort bekendt med undersøgelsen og opfordret til at indsende vinger. For at gøre det lettere at medvirke ved indsamlingen er der fremstillet specialkuverter, som kan rekvireres gratis.

Der rettes en varm tak til de jægere, som har bidraget med vinger. Uden deres samarbejde og interesse for undersøgelsen havde projektet ikke kunnet gennemføres. Der rettes også en varm tak til Danmarks Jægerforbund og Korsholm A/S for at have sponsoreret "Vingelotteriet", hvori bidragydende jægere automatisk har deltaget i udlodning af jagtrelevante præmier.

2 Materiale og metoder

Fra jagtsæsonen 1995/96 indkom i alt 7.885 vinger (Tabel 1). Det var 1.081 vinger færre end i den foregående sæson. Ca. 400 jægere medvirkede i undersøgelsen.

Rapporten omfatter alle de arter, hvorfra der blev indsamlet vinger. I venstre margen er der ud for de enkelte arter angivet en række nøgletal efter følgende retningslinier:

- N: Antal indsendte vinger
 Number of wings received
- A: Gamle hanner - *Adult males*
B: Gamle hunner - *Adult females*
C: Unge hanner - *Juvenile males*
D: Unge hunner - *Juvenile females*
E: Gamle fugle - *Adult birds*
F: Ungfugle - *Juvenile birds*
G: Ubestemte - *Unaged or unsexed*
- R: Antal ungfugle pr. gammel hun
 Number of juveniles per adult female
- S: Antal ungfugle pr. gammel fugl
 Number of juveniles per adult bird

Yngleresultatet er vurderet på grundlag af aldersfordelingen blandt vingerne og sammenlignet med tidligere års resultater (smlg. Clausen

Tabel 1. Antal indsendte vinger fra jagtsæsonen 1995/96.
Number of wings received from the 1995/96 hunting season.

Art - Species		N
Svømmeænder - Dabbling Ducks		
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	1.669
Spidsand	<i>Anas acuta</i>	220
Knarand	<i>Anas strepera</i>	17
Pibeand	<i>Anas penelope</i>	1.310
Skeand	<i>Anas clypeata</i>	75
Krikand	<i>Anas crecca</i>	1.423
Atlingand	<i>Anas querquedula</i>	30
Svømmeænder i alt Total Dabbling Ducks		4.744
Dykænder og skalleslugere - Diving Ducks and Mergansers		
Ederfugl	<i>Somateria mollissima</i>	997
Sortand	<i>Melanitta nigra</i>	100
Fløjlsand	<i>Melanitta fusca</i>	18
Havlit	<i>Clangula hyemalis</i>	26
Hvinand	<i>Bucephala clangula</i>	346
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>	68
Bjergand	<i>Aythya marila</i>	23
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>	132
Stor skallesluger	<i>Mergus merganser</i>	27
Toppet skallesluger	<i>Mergus serrator</i>	51
Dykænder og skalleslugere i alt Total Diving Ducks and Mergansers		1.788
Blishøne - Coot	<i>Fulica atra</i>	66
Gæs - Geese		
Grågås	<i>Anser anser</i>	65
Sædgås	<i>Anser fabalis</i>	14
Kortnæbbet gås	<i>Anser brachyrhynchus</i>	12
Blisgås	<i>Anser albifrons</i>	2
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>	14
Gæs i alt Total Geese		107
Vadefugle - Waders		
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>	530
Enkeltbekkasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>	62
Skovsneppe	<i>Scolopax rusticola</i>	306
Vadefugle i alt Total Waders		898
Måger - Gulls		
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	227
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	51
Sildemåge	<i>Larus fuscus</i>	4
Måger i alt Total Gulls		282
Alle arter i alt Total all species		7.885

ger 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994 & 1995). Den geografiske og tidsmæssige fordeling samt den køns- og aldersmæssige sammensætning af vingematerialet gennem jagtsæsonen er beskrevet bl.a. ved hjælp af kort og figurer.

Mens det for ænderne er muligt at bestemme både køn og alder på grundlag af vingernes udseende, er det for de øvrige arter (blishøne, gæs, vadefugle og måger) kun muligt at bestemme alderen. Som følge heraf vurderes årets yngleresultat for ænderne på basis af antal ungfugle pr. gammel hun, og for de øvrige på grundlag af antal ungfugle pr. gammel fugl.

De anførte værdier for antal ungfugle pr. gammel hun/fugl kan ikke tages som et direkte udtryk for yngleresultatet, men skal opfattes som et indekstal. Det skyldes, at ungfugle er lettere at nedlægge end gamle fugle, og derfor vil jagtudbyttet indeholde en forholdsvis større andel af ungfugle, end der rent faktisk har været i bestanden. Sammenligning af de enkelte års indekstal giver oplysning om, hvordan ynglesæsonen har været i forhold til tidligere år.

3 Resultater

3.1 Ænder - Ducks

3.1.1 Gråand *Anas platyrhynchos* Mallard

N: 1.669

A: 303

B: 205

C: 630

D: 513

E: 5

F: 11

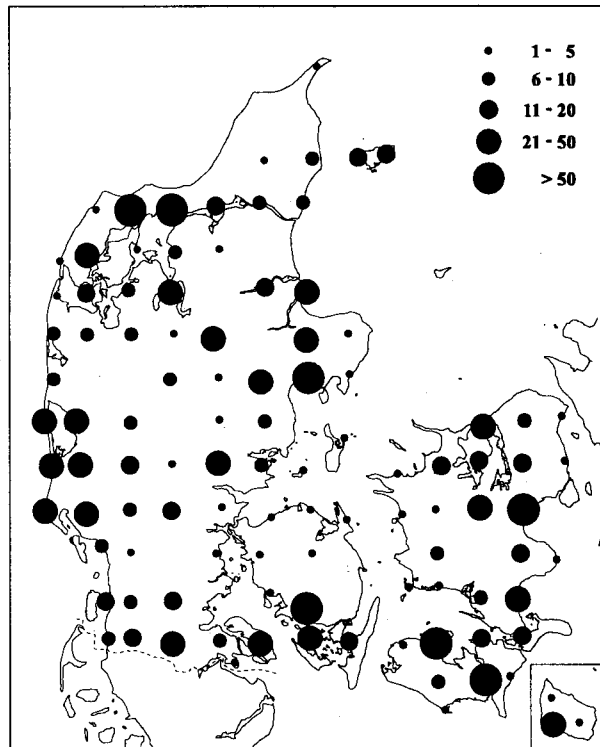
G: 2

R: 5,6

Antallet af indsendte gråandevinger faldt med 412 i forhold til jagtsæsonen i 1994/95. Antallet af ungfugle pr. gammel hun var 5,6 og antyder en ynglesæson under middel, idet gennemsnittet for de 13 foregående år er 7,5 ungfugle pr. gammel hun.

Den geografiske fordeling viser, at vingerne indkom fra hele landet, men forholdsvis få indsendtes fra store dele af Vendsyssel, Himmerland, Midt- og Sønderjylland, Fyn og Vestsjælland (Fig. 1).

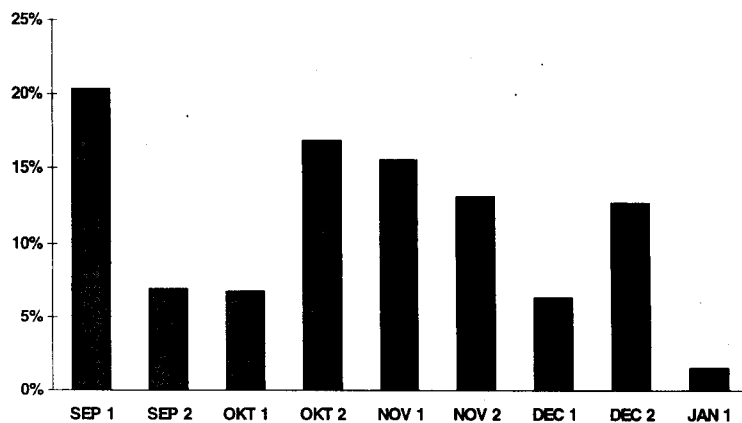
Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at 20% af gråænderne blev nedlagt i første halvdel af september; denne forholdsvis store andel skyldes formodentlig, at en del af de indsendte vinger stammer fra udsatte fugle, der især nedlægges i begyndelsen af jagtsæsonen. Udbyttet faldt i de følgende to 14-dages-perioder til 7% for derefter at stige til 17% i sidste halvdel af oktober. Gennem november og første halvdel af december faldt udbyttet gradvist til 6%, men i sidste halvdel af december var andelen 13%. Fra første halvdel af januar, hvor

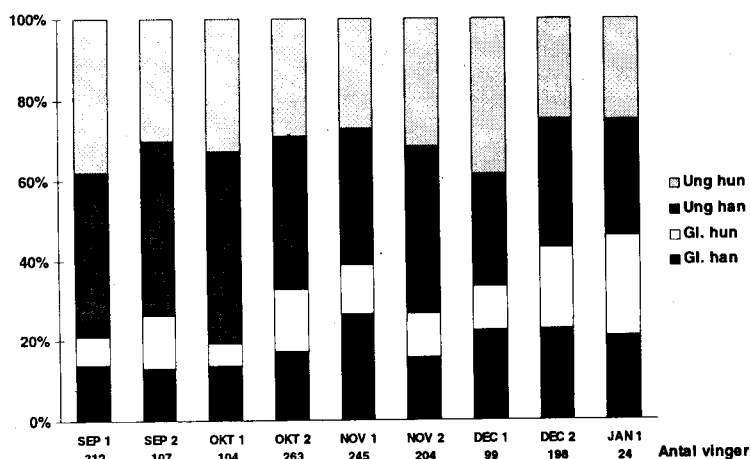
Figur 1. Geografisk fordeling af 1.669 vinger fra gråænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The geographical distribution of 1,669 wings from Mallards bagged during the 1995/96 hunting season.

gråanden må jages på fiskeriterritoriet, stammede knap 1,5% af de indsendte vinger (Fig. 2).

Jagtudbyttets køns- og aldersmæssige sammensætning viser, at andelen af gamle hanner gennem jagtsæsonen svingede mellem 13% og 27%, og at den var mindst i begyndelsen af sæsonen. De gamle hunner udgjorde 6-25% med de største andele i slutningen af jagtsæsonen. Ungfuglenes andel varierede mellem 54% og 81% med de største andele i de første halvanden måned af jagtsæsonen (Fig. 3).

Figur 2. Tidsmæssig fordeling af vinger fra gråænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The temporal distribution of wings from Mallards bagged during the 1995/96 hunting season.

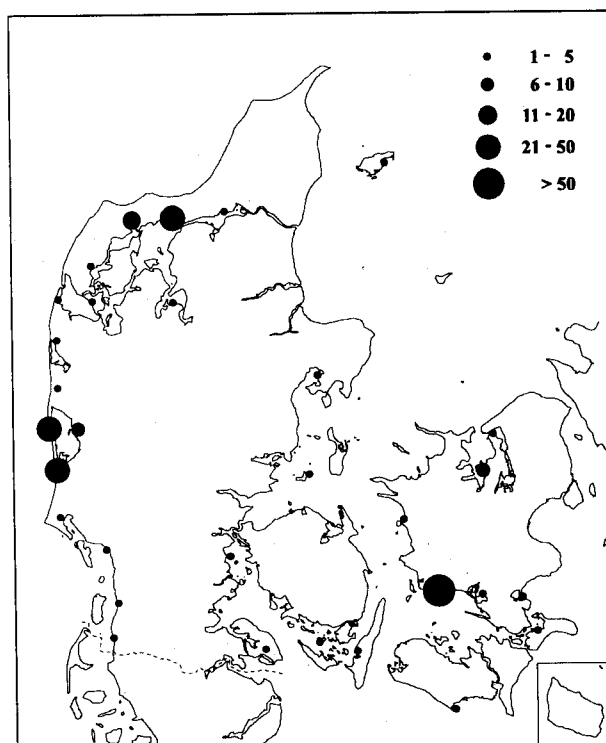

Figur 3. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af gråand gennem jagtsæsonen 1995/96.
The sex- and age-composition of the Mallard bag during the 1995/96 hunting season.

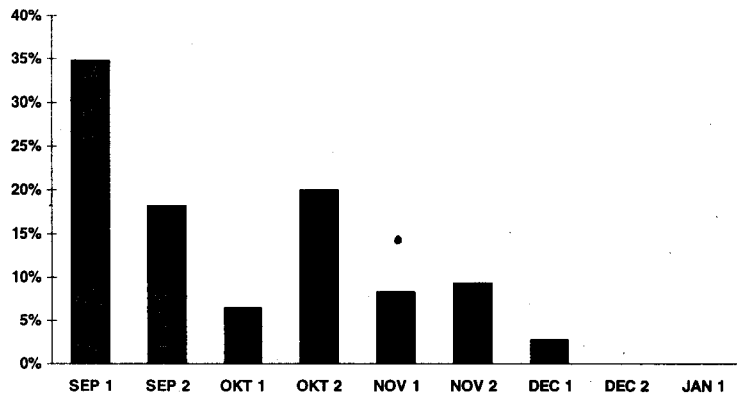
3.1.2 Spidsand *Anas acuta* Pintail

N: 220
 A: 20
 B: 23
 C: 94
 D: 83
 R: 7,7

Antallet af indsendte spidsandevinger steg med 25 i forhold til den foregående jagtsæson. Der var 7,7 ungfugle pr. gammel hun i jagtsæ-

Figur 4. Geografisk fordeling af 220 vinger fra spidsænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The geographical distribution of 220 wings from Pintails bagged during the 1995/96 hunting season.

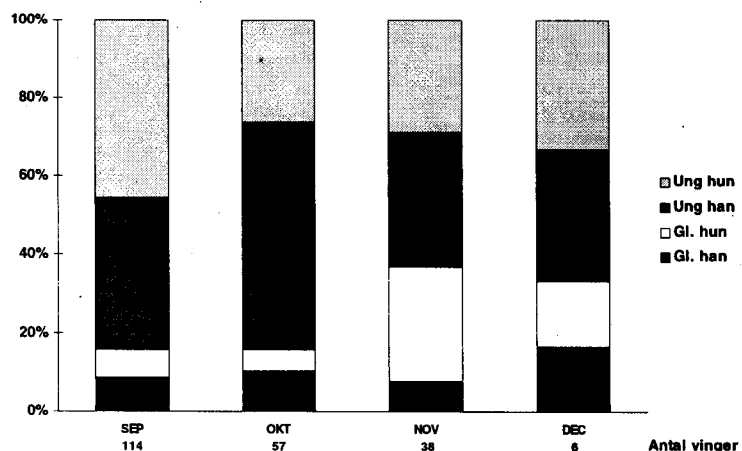
Figur 5. Tidsmæssig fordeling af vinger fra spidsænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The temporal distribution of wings from Pintails bagged during the 1995/96 hunting season.

sonen 1995/96 mod 7,0 i gennemsnit af de foregående 13 år. Det antyder en ynglesæson i 1995 omkring middel.

Hovedparten af de indsendte spidsandevinger kom fra de centrale dele af Limfjorden, Ringkøbing Fjord-området og det sydvestlige Sjælland (Fig. 4).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at en tredjedel af de indsendte spidsandevinger stammede fra fugle, der var nedlagt i første halvdel af september. Fra anden halvdel af oktober indkom 20% af de indsendte vinger, mens der ingen vinger indkom efter 15. december (Fig. 5).

De gamle hanners andel af jagtudbyttet udgjorde i gennemsnit 9%, og de gamle hunner 11% med en stigende tendens gennem jagtsæsonen. Ungfuglene udgjorde tilsammen 80% i gennemsnit med en lille overvægt af unge hanner i forhold til unge hunner. Ungfuglenes andel var størst i jagtsæsonens to første måneder (Fig. 6).

Figur 6. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af spidsand gennem jagtsæsonen 1995/96.
The sex- and age-composition of the Pintail bag during the 1995/96 hunting season.

3.1.3 Knarand *Anas strepera* Gadwall

N: 17
C: 12
D: 5

Der blev fra jagtsæsonen 1995/96 indsendt 17 vinger af knarand, hvoraf de 9 stammede fra fugle nedlagt i Jylland, 3 i Fyns Amt, 2 på Sjælland og 3 på Lolland-Falster. Alle 17 vinger var fra ungfugle, hvoraf de 11 blev nedlagt i første halvdel af september.

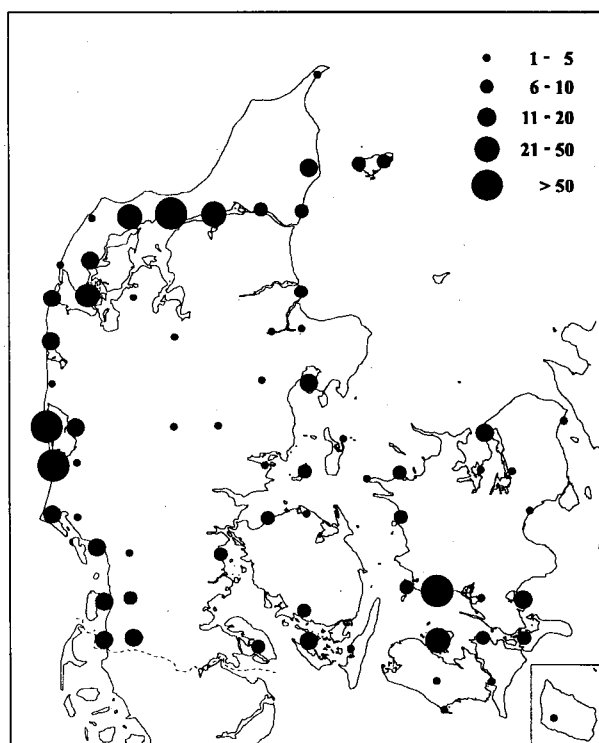
3.1.4 Pibeand *Anas penelope* Wigeon

N: 1.310
A: 352
B: 199
C: 404
D: 355
R: 3,8

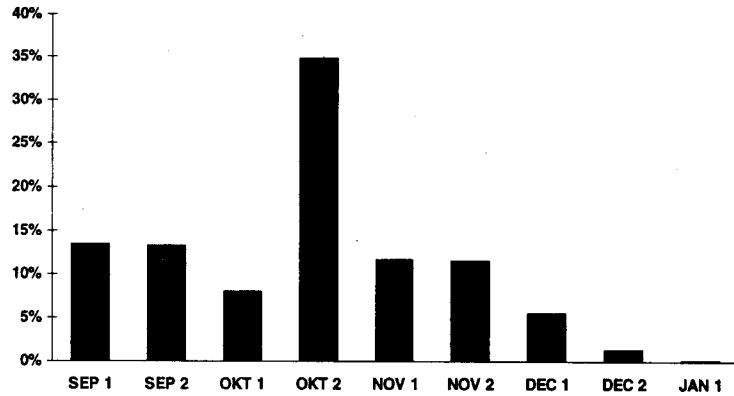
Der indkom i alt 1.310 pibeandevinger fra jagtsæsonen 1995/96, hvilket var 4 mindre end i den foregående jagtsæson. Antallet af ungfugle pr. gammel hun på 3,8 var væsentligt mindre end gennemsnittet af de foregående 13 år på 6,3. Aldersfordelingen viser, at ynglesæsonen i 1995 var langt under middel.

Den geografiske fordeling viser, at pibeænderne for hovedpartens vedkommende blev nedlagt i Limfjordsegnene, de vestjyske fjorde, Vadehavet og omkring Smålandsfarvandet (Fig. 7).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at 35% af vingerne stammede

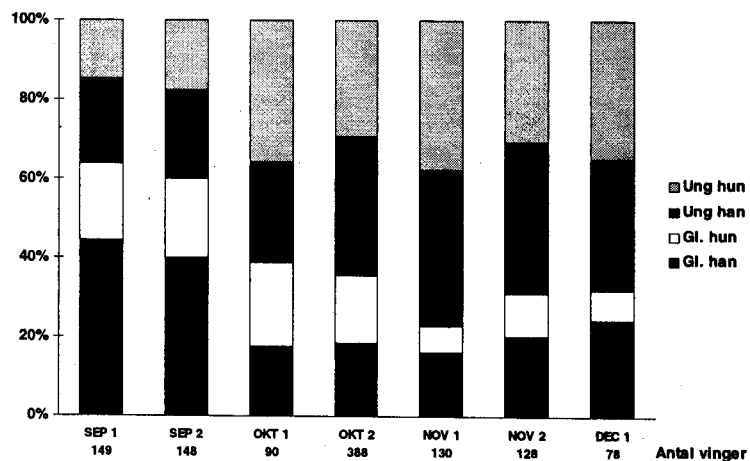
Figur 7. Geografisk fordeling af 1.310 vinger fra pibeænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The geographical distribution of 1,310 wings from Wigeons during the 1995/96 hunting season.

Figur 8. Tidsmæssig fordeling af vinger fra pibeænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The temporal distribution of wings from Wigeons bagged during the 1995/96 hunting season.

fra pibeænder, der var nedlagt i sidste halvdel af oktober. Efter midten af december blev der kun nedlagt få pibeænder (Fig. 8).

Den køns- og aldersmæssige fordeling af jagtudbyttet viser, at de gamle hanner i begyndelsen af jagtsæsonen udgjorde 44%; derefter faldt andelen gradvist til 16% i første halvdel af november, mens den i slutningen af sæsonen steg igen. De gamle hunners andel varierede fra 6% til 21% gennem jagtsæsonen med de største andele i jagtsæsonens to første måneder. Ungfuglenes andel steg fra 36% ved jagtsæsonens start til 77% i begyndelsen af november, for så at falde til 68% sidst i sæsonen (Fig. 9).

Figur 9. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af pibeand gennem jagtsæsonen 1995/96.
The sex- and age-composition of the Wigeon bag during the 1995/96 hunting season.

3.1.5 Skeand *Anas clypeata* Shoveler

N: 75
A: 6
B: 3
C: 41
D: 25

R: 22,0

Fra jagtsæsonen 1995/96 blev der i alt indsendt 75 skeandevinger. Aldersfordelingen blandt de indkomne vinger med 22,0 ungfugle pr. gammel hun er urealistisk høj i forhold til virkeligheden. Men det store antal ungfugle pr. gammel hun tyder på, at ynglesæsonen i 1995 har været god, selv om vurderingen skal tages med forbehold på grund af det begrænsede antal indkomne vinger.

De fleste vinger kom fra Thy, Ringkøbing Fjord og de sydøstlige egne af landet.

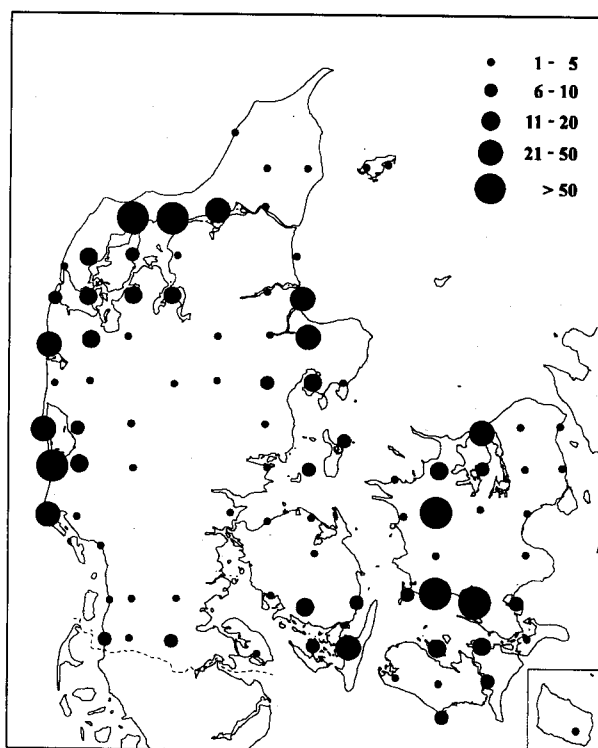
Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at 66% af vingerne stammede fra september og 22% fra oktober. Det antyder, at skeanden forlader Danmark tidligt i jagtsæsonen for at trække til vinterkvartererne i det sydvestlige Europa og Nordafrika.

3.1.6 Krikand *Anas crecca* Teal

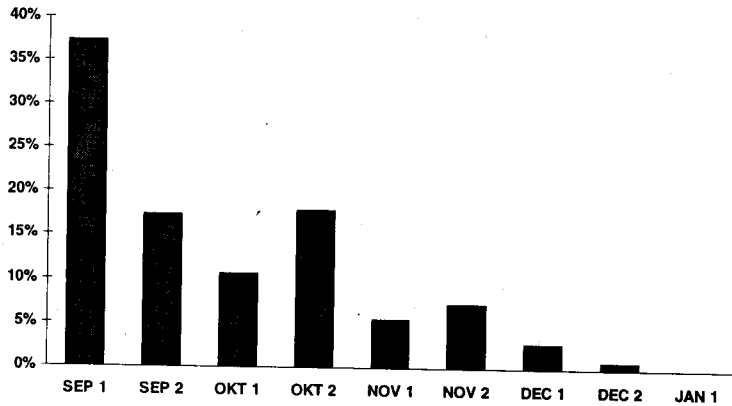
N: 1.423
A: 138
B: 166
C: 662
D: 453
G: 4

R: 6,7

Der indkom i alt 1.423 krikandevinger fra jagtsæsonen 1995/96, hvilket var 32 færre end i den foregående jagtsæson. Antallet af ungfugle

Figur 10. Geografisk fordeling af 1.423 vinger fra krikænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The geographical distribution of 1,423 wings from Teals bagged during the 1995/96 hunting season.

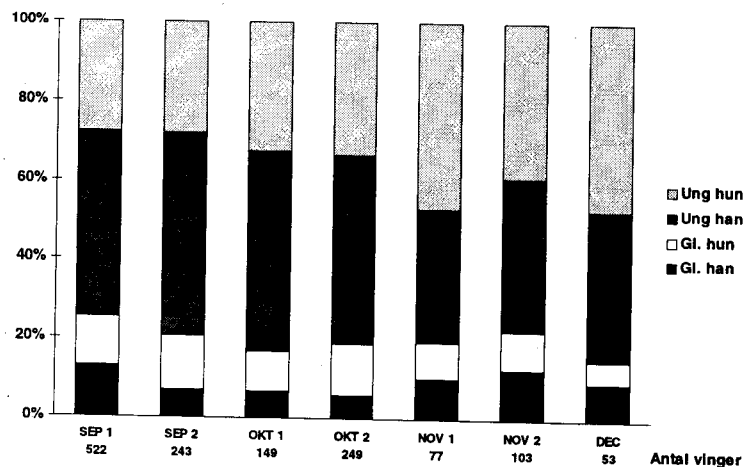
Figur 11. Tidsmæssig fordeling af vinger fra krikænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The temporal distribution of wings from Teals bagged during the hunting season 1995/96.

pr. gammel hun på 6,7 antyder et yngleresultat i 1995 under middel, idet gennemsnittet for de sidste 13 år er 8,1.

De fleste vinger indkom fra Limfjordsegnene, Ringkøbing Fjord området samt det vestlige og sydvestlige Sjælland (Fig. 10).

Den tidsmæssige fordeling afspejler, at krikandetrækket var i fuld gang ved jagtens begyndelse 1. september, idet 37% af vingerne stammede fra første halvdel af september. I sidste halvdel af september og hele oktober var udbytteandelen 11-18%, hvorefter den faldt yderligere i november. I december blev kun få krikænder nedlagt, og fra første halvdel af januar indkom ingen vinger (Fig. 11).

Ungfuglene dominerede udbyttet gennem hele jagtsæsonen og udgjorde 75-85% (Fig. 12). Flest gamle hanner (13%) forekom i første halvdel af september og sidste halvdel af november. Der var flest gamle hunner i jagtsæsonens første to måneder.

Figur 12. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af krikand gennem jagtsæsonen 1995/96.
The age- and sex-composition of the Teal bag during the 1995/96 hunting season.

3.1.7 Atlingand *Anas querquedula* Garganey

N: 30
A: 1
B: 2
C: 18
D: 9

Atlinganden er på grund af dens fåtallige forekomst og tidlige borttræk om efteråret uden jagtlig betydning i Danmark. Totalantallet af indsendte vinger (30) var det største, der er registreret i de sidste 12 år. Hovedparten (18) stammede fra fugle, der var nedlagt i Thy. Af de øvrige 12 var 7 fra andre egne af Jylland, 3 fra Sjælland og 2 fra Lolland. Alle undtagen én var nedlagt i september, hvor 20 blev nedlagt i den første uge af måneden.

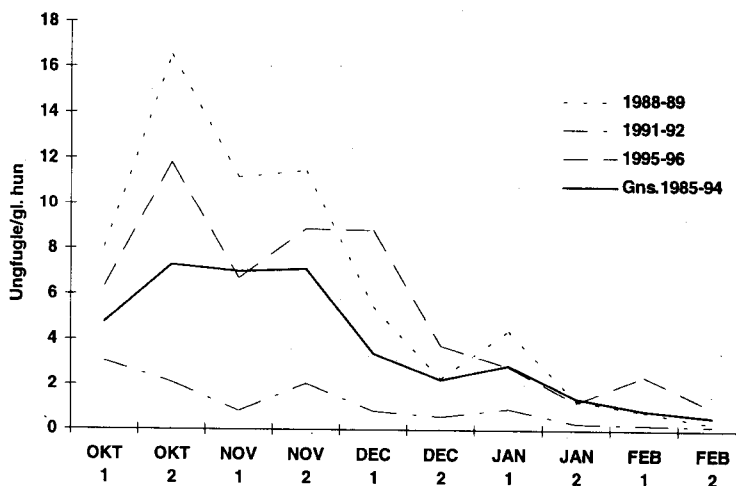
3.1.8 Ederfugl *Somateria mollissima* Eider

N: 997
A: 176
B: 114
C: 405
D: 302
R: 6,2

Antallet af indsendte vinger fra ederfugle faldt med 368 til 997 i forhold til den foregående jagtsæson. Nedgangen må ses i lyset af den hårde vinter, der forhindrede havjagt i større udstrækning i januar-februar. Yngleresultatet i 1995 var over middel (Fig. 13).

Den geografiske fordeling viser, at ederfuglene især blev nedlagt i de indre danske farvande. De fleste vinger indkom fra det sydvestlige Kattegat, den vestligste del af Østersøen, Sydfynske Øhav, Køge og Fakse bugt samt farvandet omkring Møn (Fig. 14).

Den tidsmæssige fordeling af de indsendte vinger fra sæsonen 1995/96 har et atypisk forløb, idet andelen i sidste halvdel af november (22%) og første halvdel af december (20%) er usædvanligt store i forhold til andre år, hvor det i gennemsnit har været 6% for hver af de

Figur 13. Antal unge ederfugle pr. gammel hun i jagtudbyttet i 1995-96.

1988-89: højest registrerede indeks.

1991-92: lavest registrerede indeks.

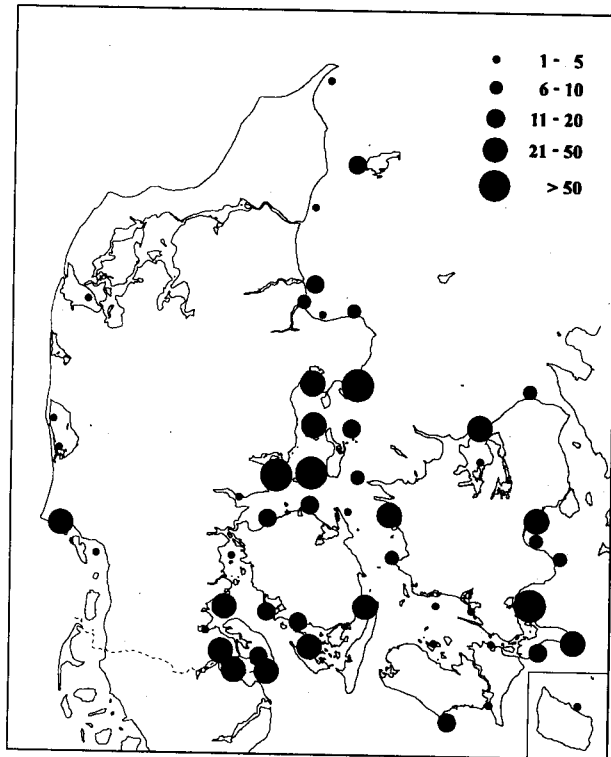
Gennemsnit 1985-94.

The number of juvenile Eiders per adult female in the bag in 1995-96.

1988-89: highest recorded index.

1991-92: lowest recorded index.

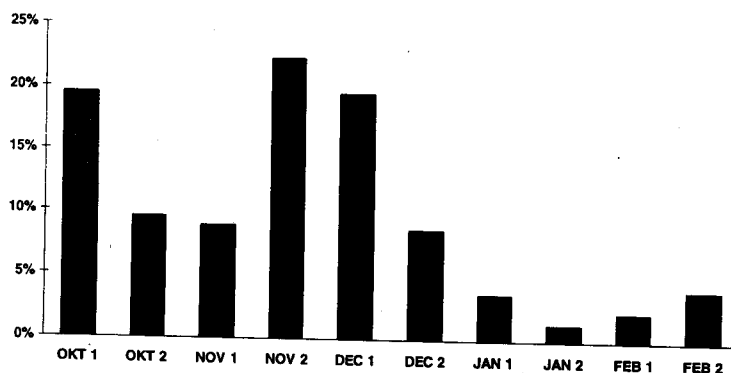
Mean 1985-94.

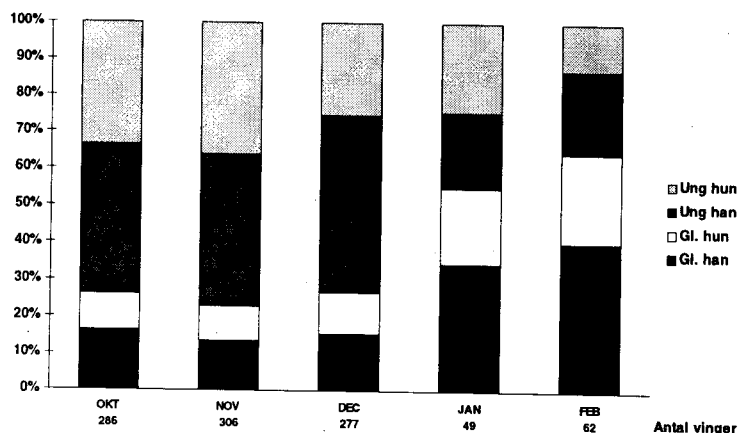
Figur 14. Geografisk fordeling af 997 vinger fra ederfugle, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The geographical distribution of 997 wings from Eiders bagged during the 1995/96 hunting season.

to perioder (Fig. 15). Endvidere var andelene i januar og februar (i alt 11%) på grund af isvinteren væsentligt mindre end i andre år (i alt 46%).

Jagttudbyttets køns- og aldersmæssige fordeling viser, at gamle hanners andel af jagttudbyttet var konstant (13-16%) i oktober-december, hvorefter det steg til henholdsvis 35% og 40% i januar og februar. En tilsvarende tendens konstateredes for gamle hunner, hvis andel udgjorde 10-11% i de første tre måneder, hvorefter den voksede til 20% og 24% i de sidste to måneder (Fig. 16). Ungfuglenes andel faldt gradvist fra 74% i oktober til 35% i februar.

Figur 15. Tidsmæssig fordeling af vinger fra ederfugle, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The temporal distribution of wings from Eiders bagged during the 1995/96 hunting season.

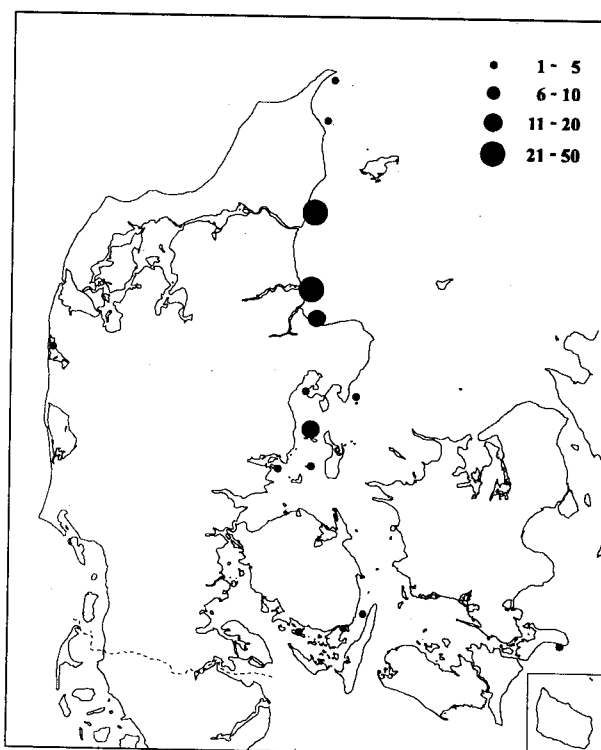
Figur 16. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af ederfugl gennem jagtsæsonen 1995/96.
The sex- and age-composition of the Eider bag during the 1995/96 hunting season.

3.1.9 Sortand *Melanitta nigra* Common Scoter

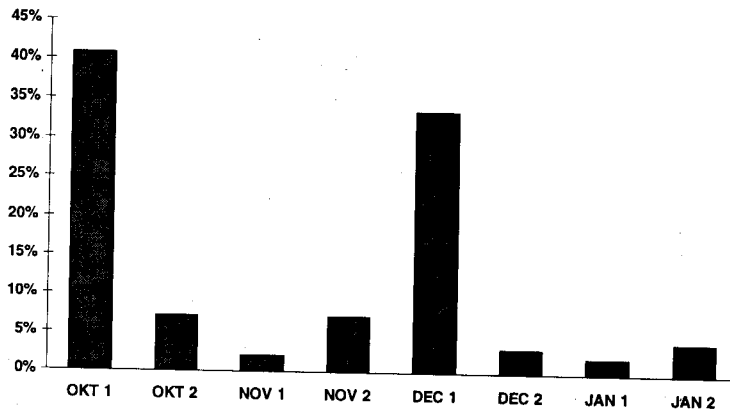
N: 100
A: 65
B: 21
C: 9
D: 5

Antallet af indsendte sortandevinger (100) faldt med en tredjedel i forhold til den foregående sæson. Aldersfordelingen i vingematerialet viste 0,7 ungfugl pr. gammel hun, hvilket tyder på, at ynglesæsonen var under middel i 1995. Vurderingen af yngleresultatet skal tages med forbehold på grund af det beskedne antal indsendte vinger.

R: 0,7

Figur 17. Geografisk fordeling af 100 vinger fra sortænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The geographical distribution of 100 wings from Common Scoters bagged during the 1995/96 hunting season.

Figur 18. Tidsmæssig fordeling af vinger fra sortænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The temporal distribution of wings from Common Scoters bagged during the 1995/96 hunting season.

Den geografiske fordeling viser, at næsten alle de indsendte vinger stammede fra sortænder nedlagt ud for den jyske østkyst nord for Fyn (Fig. 17).

Den tidsmæssige fordeling (Fig. 18) er atypisk i forhold til tidligere års fordelinger, og beror mere på tilfældigheder end på en reel tidsmæssig fordeling af sortandeuudbyttet.

De gamle hanner udgjorde i gennemsnit for hele jagtsæsonens udbytte 65%, de gamle hunner 21% og ungfugle 14%.

3.1.10 Fløjsand *Melanitta fusca* Velvet Scoter

N: 18
 A: 8
 B: 1
 C: 5
 D: 4

Fløjsand spiller i jagtlig henseende en stadig mindre rolle. Det indkomne antal vinger fra fløjsænder nedlagt i jagtsæsonen 1995/96 (18) var det laveste i de 14 år, vingeindsamling har fundet sted. Nedgangen i antal indsendte vinger kan dels hænge sammen med bortfald af februarjagten og dels med ugunstige vejrforhold i januar med hensyn til at udøve egentlig havjagt.

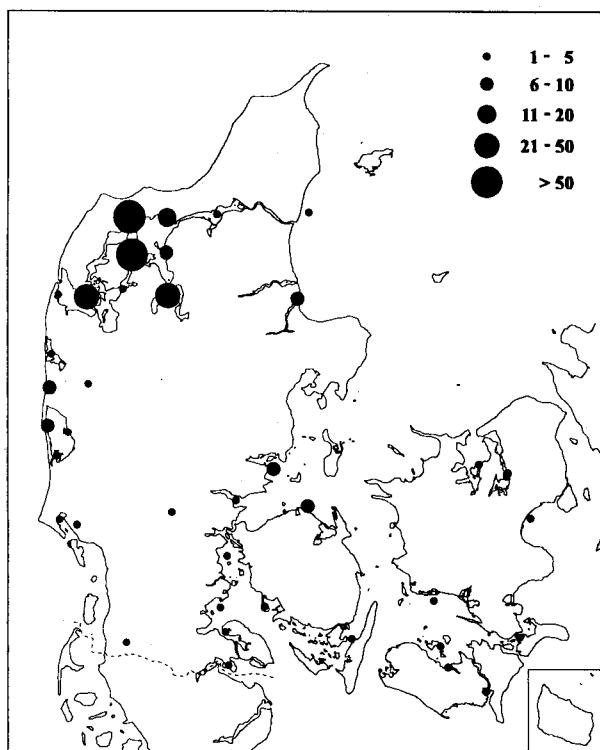
Som i tidligere år blev hovedparten af de fløjsænder, hvoraf der indsendtes vinger, nedlagt i Århus Bugt.

3.1.11 Havlit *Clangula hyemalis* Long-tailed Duck

N: 26
 A: 17
 B: 4
 C: 4
 D: 1

Der blev i alt indsendt 26 havlitvinger, hvilket kun er en femtedel af, hvad det var, før februarjagten ophørte. To tredjedele af de indsendte vinger stammede fra gamle hanner.

Den overvejende del af de indsendte vinger kom fra fugle, der var nedlagt i de sydsøstlige danske farvande. De fleste var nedlagt i december måned.

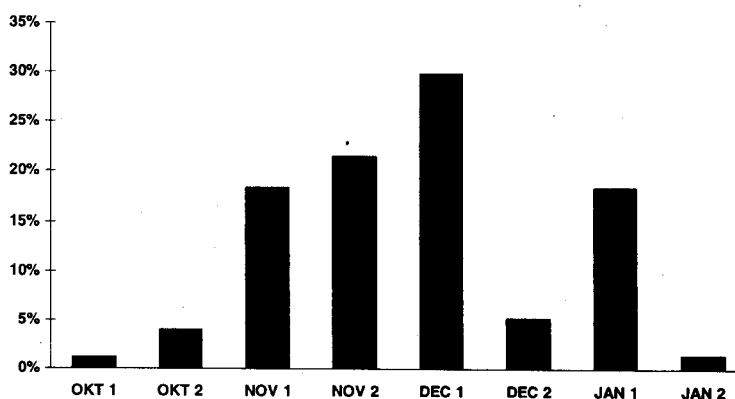

Figur 19. Geografisk fordeling af 346 vinger fra hvinænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The geographical distribution of 346 wings from Goldeneyes bagged during the 1995/96 hunting season.

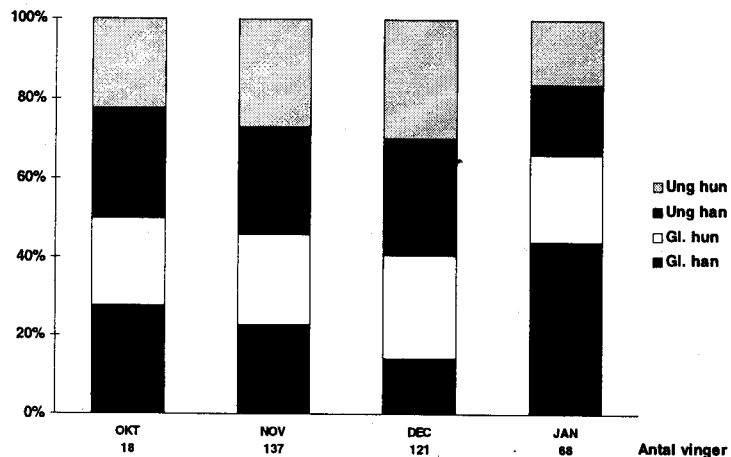
3.1.12 Hvinand *Bucephala clangula* Goldeneye

N: 346
 A: 83
 B: 83
 C: 91
 D: 89
 R: 2,2

Antallet af indsendte hvinandevinger steg i forhold til den foregående jagtsæson med 94 til i alt 346. Antallet af ungfugle pr. gammel hun var med 2,2 lidt over gennemsnittet (2,0) for de foregående 13 år, hvor der er indsamlet vinger. På denne baggrund vurderes hvinand i 1995 at have haft en ynglesæson omkring middel.

Figur 20. Tidsmæssig fordeling af vinger fra hvinænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The temporal distribution of wings from Goldeneyes bagged during the 1995/96 hunting season.

Figur 21. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af hvinand gennem jagtsæsonen 1995/96.

The sex- and age-composition of the Goldeneye bag during the 1995/96 hunting season.

Den geografiske fordeling viser, at de fleste hvinænder blev nedlagt i de vestlige og centrale dele af Limfjorden (Fig. 19).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at der kun blev nedlagt få hvinænder i oktober, hvorefter udbytteandelen steg i november og første halvdel af december (Fig. 20). Efter midten af januar blev der næsten ikke skudt hvinænder, hvilket kan have sammenhæng med den hårde vinter.

Jagtudbyttets køns- og aldersmæssige sammensætning viser, at andelen af gamle hanner faldt fra 28% i oktober til 14% i december for så at stige til 44% i januar (Fig. 21). Andelen af gamle hunner var gennem hele sæsonen konstant 22-26%. Ungfuglenes andel varierede mellem 34% i januar og 60% i december.

3.1.13 Taffeland *Aythya ferina* Pochard

N: 68
A: 16
B: 4
C: 39
D: 9

Taffelandens jagtlige betydning er begrænset, hvilket også afspejles i antallet af indsendte vinger. Fra 1995/96 sæsonen indkom der 68 vinger med en stor overvægt af hanner. Ynglesæsonen i 1995 synes på grundlag af aldersfordelingen blandt de indkomne vinger at have været god, men vurderingen må tages med forbehold på grund af det beskedne antal indsendte vinger.

Af den geografiske fordeling fremgår, at vingerne især er indsendt fra landets sydlige egne og fra Thy. Den tidsmæssige fordeling af de indkomne vinger viser, at taffelænderne er nedlagt nogenlunde jævnt gennem jagtsæsonen.

3.1.14 Bjergand *Aythya marila* Scaup

N: 23
A: 9
B: 3
C: 8
D: 3

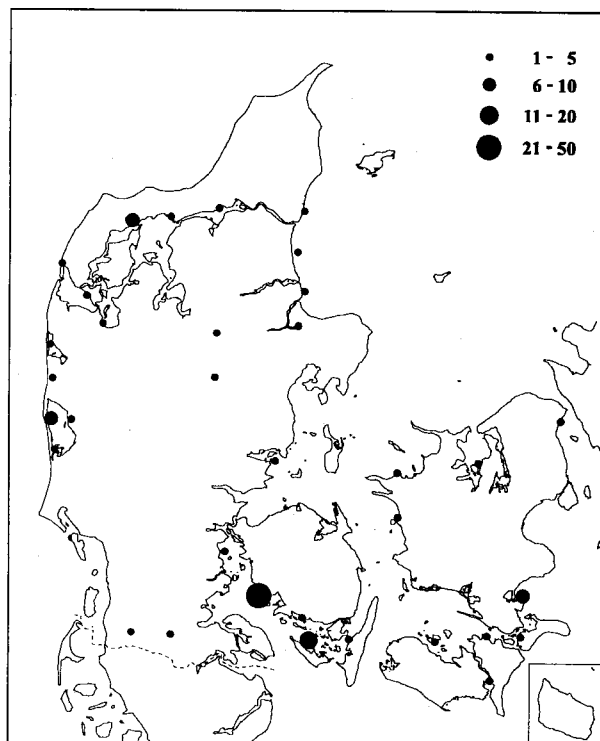
Bjerganden spiller en underordnet rolle i jagtlig henseende. Antallet af indsendte vinger er i de fleste år begrænset, hvilket også var tilfældet for jagtsæsonen 1995/96, hvor der indkom 23 vinger. Af vingerne stammede 70% fra fugle, der var nedlagt i farvandene syd for Fyn. Over halvdelen blev skudt i den sidste uge af januar.

3.1.15 Troldand *Aythya fuligula* Tufted Duck

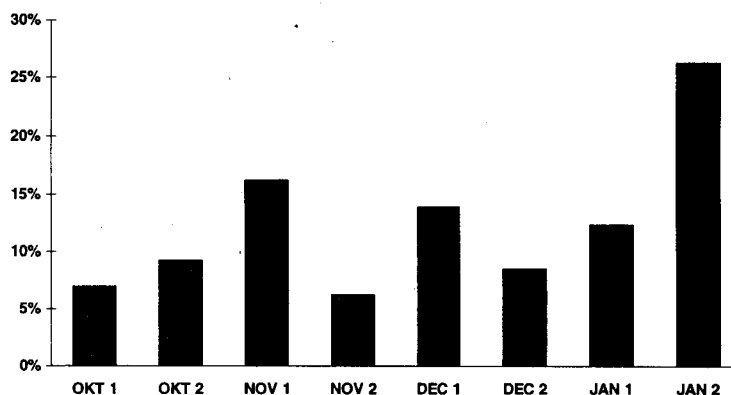
N: 132
A: 36
B: 22
C: 39
D: 33
F: 2
R: 3,3

Antallet af indsendte troldandevinger var i forhold til den foregående jagtsæson uændret med i alt 132. Antallet af ungfugle pr. gammel hun var 3,3, hvilket antyder en ynglesæson i 1995 omkring middel, men vurderingen må tages med forbehold på grund af det beskedne antal vinger.

Af den geografiske fordeling fremgår, at troldandevingerne kom spredt fra det meste af landet med en overvægt fra det Sydfynske Øhav (Fig. 22).

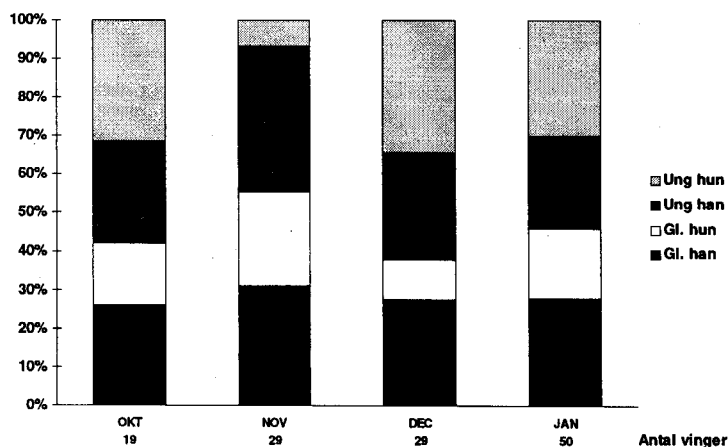
Figur 22. Geografisk fordeling af 132 vinger fra troldænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The geographical distribution of 132 wings from Tufted Ducks bagged during the 1995/96 hunting season

Figur 23. Tidsmæssig fordeling af vinger fra troldænder, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The temporal distribution of wings from Tufted Ducks bagged during the 1995/96 hunting season.

Den tidsmæssige fordeling viser, at de fleste vinger stammede fra fugle, der var nedlagt i sidste halvdel af januar (Fig. 23).

Andelen af gamle hanner var konstant gennem hele jagtsæsonen 26-31%, mens andelen af gamle hunner viste større variation med 10% i december og 24% i november. Ungfuglenes andel i de enkelte måneder varierede mellem 45% og 62% (Fig. 24).

Figur 24. Køns- og alderssammensætning af jagtudbyttet af troldand gennem jagtsæsonen 1995/96.
The sex- and age-composition of the Tufted Duck bag during the 1995/96 hunting season

3.1.16 Stor skallesluger *Mergus merganser* Goosander

N:	27	Stor skallesluger spiller i jagtlig henseende en underordnet rolle. I de senere år har arten været særfredet i de 3 syddanske amter (Storstrøm, Fyn og Sønderjylland) og den del af fiskeriterritoriet, der ligger syd for breddegraden 55°40'N af hensyn til den lille danske ynglebestand.
A:	11	
B:	9	
C:	4	
D:	3	Der blev i alt indsendt 27 vinger, der alle kom fra Jylland med flest fra Viborg og Ringkøbing Amter, hvorfra der indkom henholdsvis 16 og 8. Halvdelen af vingerne stammede fra fugle, der var nedlagt i januar.

3.1.17 Toppet skallesluger *Mergus serrator* Red-breasted Merganser

N:	51	Fra jagtsæsonen 1995/96 blev der i alt indsendt 51 vinger af toppet skallesluger. Arten har på grund af forvekslingsmulighed med stor skallesluger været særfredet de senere år i Storstrøms, Fyns og Sønderjyllands Amter og i dele af fiskeriterritoriet for at tilgodese den lille danske ynglebestand af stor skallesluger.
A:	12	
B:	12	
C:	18	
D:	9	Aldersfordelingen blandt de indsendte vinger antyder en ynglesæson i 1995 under middel, men vurderingen må tages med forbehold på grund af det beskedne antal vinger.
R:	2,3	

Af den geografiske fordeling fremgår, at vingerne især indkom fra Limfjordsområdet og en enkelt vestsjællandsk lokalitet.

Den tidsmæssige fordeling viser, at flest vinger indkom fra november (53%), og færrest fra december og januar (hver 8%).

3.2 Blishøne *Fulica atra* - Coot

N:	66	Antallet af indsendte vinger fra blishøne faldt med næsten en tredjedel i forhold til den foregående sæson til 66. Det er det laveste antal i de år, der er foretaget vingeindsamling. Gennem de senere år har der i følge den officielle vildtudbyttestatistik tilsvarende været tale om en samlet udbyttenedgang. Tilbagegangen kan have sammenhæng med flere forhold som indskrænkning i motorbådsjagt, afkortning af jagttiden og faldende interesse for blishønejagt.
E:	26	
F:	40	
S:	1,5	

Aldersfordelingen blandt de indsendte vinger viser 1,5 ungfugl pr. gammel fugl, hvilket tyder på en ynglesæson i 1995 omkring middel.

Blishønsene er nedlagt spredt over hele landet og relativt jævnt gennem hele jagtsæsonen.

3.3 Gæs - Geese

3.3.1 Grågås *Anser anser* Greylag Goose

N: 65
E: 38
F: 27
S: 0,7

Grågås er den gåseart, der nedlægges i størst antal. Det afspejles i den artsvisse fordeling blandt de 107 indsendte gåsevinger, hvoraf de 65 stammede fra grågæs. Der er de sidste to år sket et markant fald i antal indkomne gåsevinger, hvilket givetvis er forårsaget af indskrænkning af jagtsæsonens længde og begrænsning i den daglige jagttid, så det kun er tilladt at jage gæs indtil kl. 10 om formiddagen.

Antallet af ungfugle pr. gammel fugl var på grundlag af de indsendte vinger 0,7, hvilket antyder en middel ynglesæson i 1995, men vurderingen må tages med forbehold på grund af det begrænsede antal indsendte vinger.

Den geografiske fordeling viser, at grågæs overvejende blev nedlagt i kystnære områder. De fleste vinger kom fra en enkelt lokalitet på Sydfyn.

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at 65% af de indsendte vinger stammede fra grågæs, der var nedlagt i september, og 32% fra oktober.

3.3.2 Sædgås *Anser fabalis* Bean Goose

N: 14
E: 10
F: 4

Der blev i alt indsendt 14 vinger af sædgås. De 13 kom fra Vestsjælland og én fra Møn; 10 af gæssene blev nedlagt i sidste uge af december.

Sædgåsen var særfredet i de dele af Viborg og Nordjyllands Amter, der ligger nord for Limfjorden af hensyn til den delbestand, der overvintrer i disse egne.

3.3.3 Kortnæbbet gås *Anser brachyrhynchus* Pink-footed Goose

N: 12
E: 7
F: 5

Der indkom 12 vinger af kortnæbbet gås, alle fra Vadehavsområdet og de vestjyske fjorde; 10 af vingerne var fra gæs nedlagt i oktober og 2 fra november.

3.3.4 Blisgås *Anser albifrons* White-fronted Goose

N: 2
E: 1
F: 1

Blisgås nedlægges på grund af sin sporadiske forekomst i Danmark i et meget lille antal. På grund af artens betrængte situation har den

siden 1990 været særfredet omkring dens vigtigste tilholdssted på Nordvestfyn.

Der indsendtes i alt 2 vinger af blisgås, begge fra Vestsjælland.

3.3.5 Canadagås *Branta canadensis* Canada Goose

N: 14
E: 8
F: 6

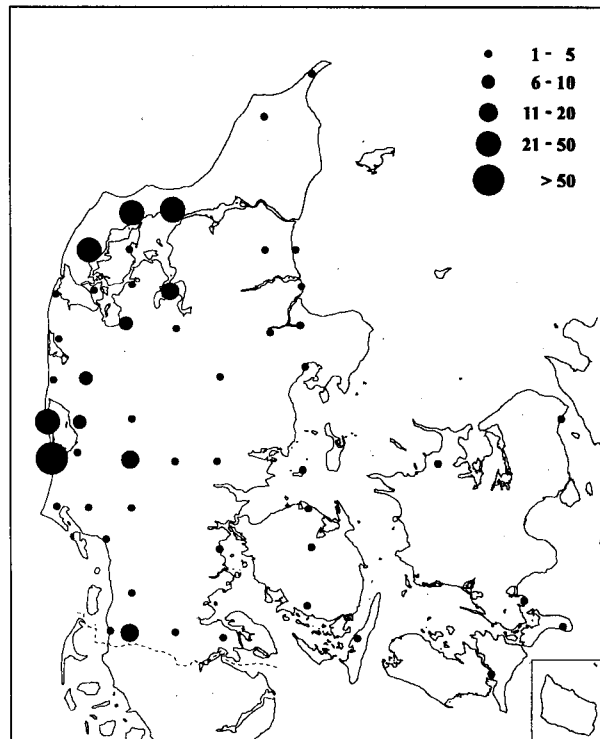
Der blev i alt indsendt 14 vinger af canadagås. Alle vinger stammede fra fugle, der var nedlagt på Sjælland, Møn, Lolland-Falster og Bornholm. De fleste blev nedlagt i november og december.

3.4 Vadefugle - Waders

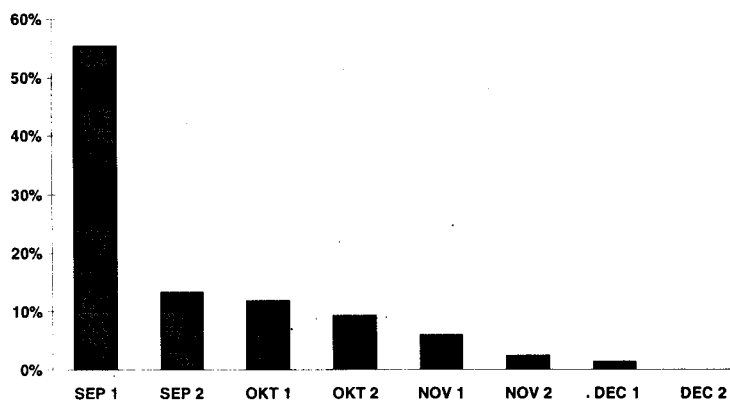
3.4.1 Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago* Common Snipe

N: 530
E: 172
F: 355
G: 3
S: 2,1

Antallet af indsendte vinger fra dobbeltbekkasin var med 530 kun 26 lavere end i den foregående jagtsæson. Aldersfordelingen blandt de indsendte vinger viser 2,1 ungfugle pr. gammel fugl, hvilket er væsentligt lavere end gennemsnittet for de tidligere år (3,7), og det antyder, at ynglesæsonen i 1995 var under middel.

Figur 25. Geografisk fordeling af 530 vinger fra dobbeltbekkasiner, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995.
The geographical distribution of 530 wings from Common Snipes bagged during the 1995 hunting season.

Figur 26. Tidsmæssig fordeling af vinger fra dobbeltbekkasiner, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995.
The temporal distribution of wings from Common Snipes bagged during the 1995 hunting season.

Den geografiske fordeling viser, at hovedparten af vingerne kom fra lokaliteter omkring den centrale og vestlige del af Limfjorden samt Ringkøbing Fjord området. Fra Øerne indkom få vinger (Fig. 25).

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at dobbeltbekkasinens efterårstræk var i fuld gang ved jagtsæsonens begyndelse, idet 56% af vingerne stammede fra fugle, der var nedlagt i første halvdel af september. Efter udgangen af oktober blev kun få dobbeltbekkasiner nedlagt (Fig. 26).

3.4.2 Enkeltbekkasin *Lymnocyptes minimus* Jack Snipe

N: 62

Fra jagtsæsonen 1995/96 indkom i alt 62 vinger af enkeltbekkasin. Da det endnu ikke er lykkedes at finde sikre kendetegn på vingen til at afgøre fuglenes alder, er det ikke muligt at vurdere artens yngleresultat i 1995.

G: 62

Hovedparten af enkeltbekkasinerne er nedlagt i Jylland med over halvdelen fra Ringkøbing Fjord området. Kun 2 var nedlagt på Sjælland.

Af den tidsmæssige fordeling fremgår, at enkeltbekkasinens efterårstræk ligger væsentligt senere end dobbeltbekkasinens, og at trækket i 1995 kulminerede i sidste halvdel af oktober. Den senest registrerede indkomne vinge af enkeltbekkasin var fra 9. december.

N: 306

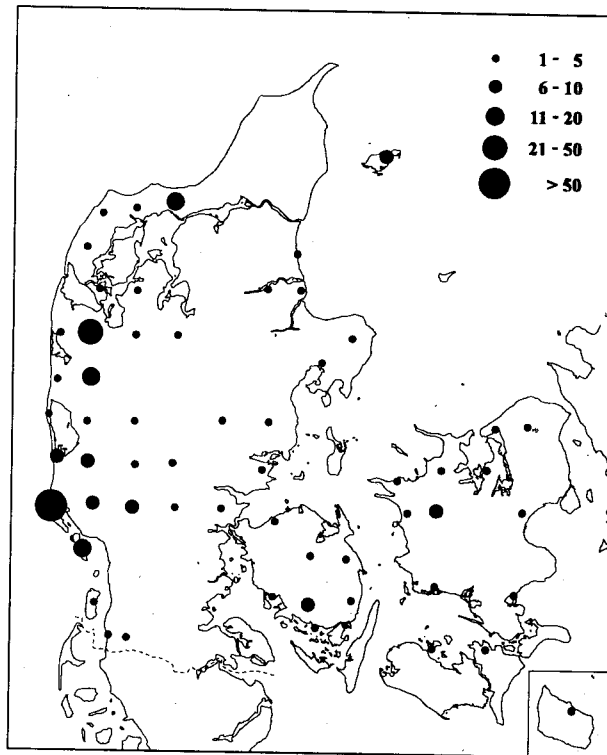
3.4.3 Skovsneppe *Scolopax rusticola* Woodcock

E: 101

F: 205

Med 306 indsendte skovsneppevinger blev antallet næsten halveret i forhold til den foregående jagtsæson. Aldersfordelingen afspejler, at

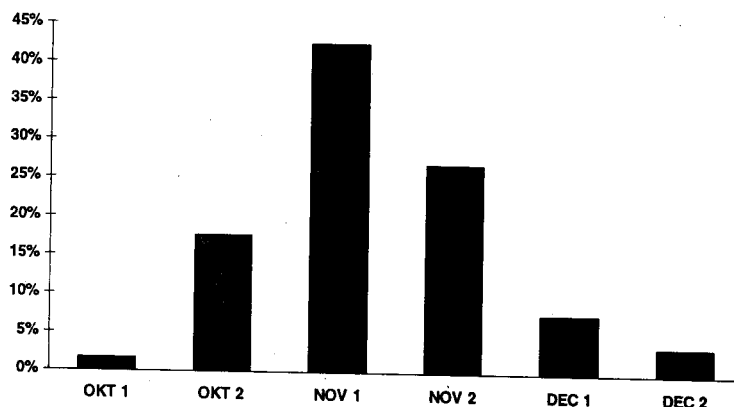
S: 2,0

Figur 27. Geografisk fordeling af 306 vinger fra skovsnepper, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995.
The geographical distribution of 306 wings from Woodcocks bagged during the 1995 hunting season.

der var 2,0 ungfugl pr. gammel fugl, hvilket tyder på en ynglesæson i 1995 omkring middel.

Af den geografiske fordeling fremgår, at hovedparten af de indsendte skovsneppevinger stammede fra fugle, der var nedlagt i det vestlige Jylland og Thy. Fra de øvrige dele af landet blev der indsendt små antal vinger (Fig. 27).

Figur 28. Tidsmæssig fordeling af vinger fra skovsnepper, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995.
The temporal distribution of wings from Woodcocks bagged during the 1995 hunting season.

Efterårstrækket kulminerede i efteråret 1995 i første halvdel af november, men endnu i sidste halvdel af måneden blev der nedlagt mange skovsnepper (Fig. 28). Det forholdsvist sene træk kan have været forårsaget af det meget milde vejr i oktober. Den begyndende vinter i december medførte, at hovedparten af de endnu tilstedeværende snepper trak videre med det resultat, at kun få blev nedlagt i slutningen af jagtsæsonen.

3.5 Måger - Gulls

3.5.1 Sølvmåge *Larus argentatus* Herring Gull

N: 227

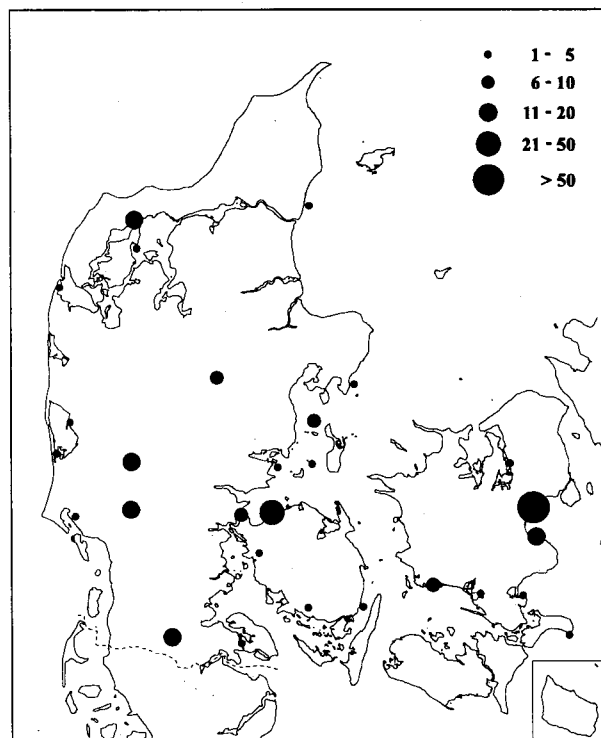
E: 78

F: 149

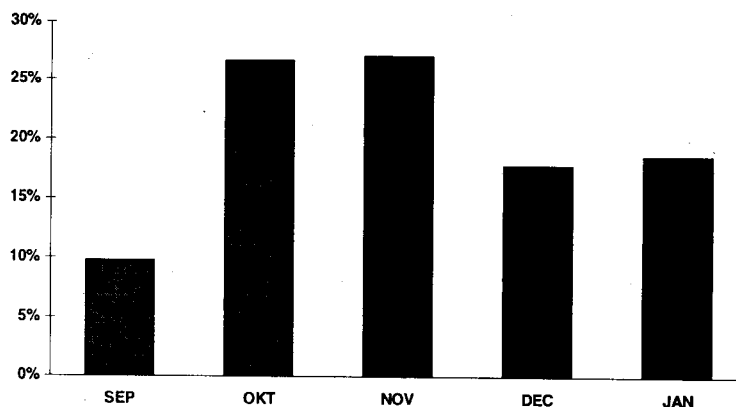
Antallet af indsendte vinger fra sølvmåger var med 227 af samme størrelse som i den foregående jagtsæson.

Aldersfordelingen viser, at 149 vinger stammede fra ungfugle. Af de resterende 78 vinger var 38 fra fugle, der var 1½ år, 3, 6 og 31 fra fugle der var henholdsvis 2½, 3½ og 4½ år eller ældre. Andelen af ungfugle udgjorde 66%, hvilket tyder på en ynglesæson omkring middel i 1995.

Den geografiske fordeling viser en spredt og ujævn fordeling af de nedlagte sølvmåger, hvoraf der er indsendt vinger (Fig. 29). Fordelingen synes snarere at afspejle en fordeling af de jægere, som har delta-

Figur 29. Geografisk fordeling af 227 vinger fra sølv-
måger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The geographical distribution of 227 wings from Herring
Gulls bagged during the 1995/96 hunting season.

Figur 30. Tidsmæssig fordeling af vinger fra sølvmåger, der er nedlagt i jagtsæsonen 1995/96.
The temporal distribution of wings from Herring Gulls bagged during the 1995/96 hunting season.

get i vingeundersøgelsen end den reelle geografiske fordeling af sølvmågeudbyttet baseret på den officielle vildtudbyttestatistik.

Den tidsmæssige fordeling viser, at der indkom 18-27% fra hver af månederne oktober - januar, mens andelen i september udgjorde 10% (Fig. 30).

3.5.2 Svartbag *Larus marinus* Great Black-backed Gull

N: 51
E: 12
F: 39

Der indkom i alt 51 vinger af nedlagte svartbage. Ungfuglene udgjorde 76%, hvilket tyder på en ynglesæson omkring eller lidt over middel i 1995, men vurderingen må tages med forbehold på grund af det beskedne antal vinger. Af 12 gamle fugle var 6 1/2 år, 1 2/2 år og 5 mere end 4 1/2 år.

De fleste svartbage blev nedlagt i Køge Bugt og ved SV-Sjællands kyster. Den månedsvise fordeling afspejler en variation fra 0% i januar til 48% i november.

3.5.5 Sildemåge *Larus fuscus* Lesser Black-backed Gull

N: 4
F: 4

Sildemåge er i jagtlig henseende uden betydning, dels fordi arten forekommer fåtalligt, dels fordi dens efterårstræk ligger så tidligt, at der kun er få tilbage i Danmark, når jagten begynder 1. september.

Fra jagtsæsonen 1995/96 indkom 4 vinger, alle fra ungfugle.

4 Jagtformer

I jagtsæsonen 1995/96 blev der som i de foregående jagtsæsoner indsamlet oplysninger om, hvilke jagtformer der blev benyttet i forbindelse med jagt på de arter, hvoraf der indsamles vinger. Af de 7.885 vinger, som blev sendt ind, fulgte oplysning om jagtform for næsten 6.800 (86%).

Den benyttede jagtform er betinget af, hvilke arter jægeren har til hensigt at jage. Derfor er det i det efterfølgende mest hensigtsmæssig at behandle enkeltarter eller artsgrupper, der jages på sammenlignelig måde.

Blandt svømmeænderne er trækjagt, især ved aften- og morgentræk, langt den hyppigst anvendte jagtform (Tabel 2). Af de 35% pibeænder, der blev nedlagt på morgentræk, blev halvdelen skudt fra skydepram, og alle ved brug af lokkefugle. Gråand og krikand blev kun i begrænset udstrækning nedlagt fra skydepram.

Tabel 2. Procentvis fordeling af de mest anvendte jagtformer ved jagt på ænder og måger i sæsonen 1995/96. + angiver en andel på mindre end ½%. Tallene i parentes viser den andel i(%), der er nedlagt fra skydepram.

Percentage of the most common hunting methods used to shoot ducks and gulls during the 1995/96 season. + indicates that the proportion is less than ½%. The figures in parantheses indicate the proportion (in %) shot from punts.

Jagtform <i>Hunting method</i>	Grå- and	Pibe- and	Krik- and	Eder- fugl	Hvin- and	Måger
Aftentræk <i>Evening flight</i>	51(4)	56(2)	54(1)	+	6(2)	3
Morgentræk <i>Morning flight</i>	22(5)	35(17)	32(3)	11(8)	88(72)	14(4)
Dagtræk <i>Day flight</i>	3	3	4	1	3	23
På opfløj <i>Flushed birds</i>	20	5	6	+	2	1
Kravlejagt <i>Boat hunting</i>	1	1	2	+		+
Motorbådsjagt <i>Motorboat hunting</i>	1		+	72	1	43
Motorpramjagt <i>Hunting from motor- ised punts</i>	1			15	+	+
Losseplads m.v. <i>Rubbish dumps, etc.</i>						14
Andet <i>Other methods</i>	1	+	2	1		2
Antal vinger <i>Number of wings</i>	1.433	975	1.235	846	317	272

Tabel 3. Procentvis fordeling af anvendelse af lokkefugle i forbindelse med jagt på morgen- og aftentræk i jagtsæsonen 1995/96.
The use (in %) of decoys during morning and evening flight hunting during the 1995/96 season.

Jagtform <i>Hunting method</i>	Gråand	Pibeand	Krikand	Ederfugl	Hvinand
Morgentræk <i>Morning flight</i>					
Med lokkefugle <i>With decoys</i>	66	83	85	100	100
Uden lokkefugle <i>Without decoys</i>	34	17	15	0	0
Antal vinger <i>Number of wings</i>	266	282	334	82	260
Aftentræk <i>Evening flight</i>					
Med lokkefugle <i>With decoys</i>	30	31	22		
Uden lokkefugle <i>Without decoys</i>	70	69	78		
Antal vinger <i>Number of wings</i>	587	283	466		

For gråand blev der anvendt lokkefugle i forbindelse med 30% af de fugle, som blev nedlagt på aftentræk, mens 70% blev nedlagt uden brug af lokkefugle (Tabel 3). For gråænder skudt på morgentræk var fordelingen omvendt, idet der til nedlæggelse af de 66% blev benyttet lokkefugle, men ikke til de resterende 34%.

For pibe- og krikænder, der blev skudt på morgentræk blev der benyttet lokkefugle til henholdsvis 83% og 85%, mens det på aftentræk var betydeligt mindre (31% og 22%).

Blandt gråænderne blev 20% nedlagt på opfløj; for krikand og pibeand henholdsvis 6% og 5% (jf. Tabel 2). Den større andel af gråænder nedlagt på opfløj skyldes sandsynligvis, at denne jagtform ofte benyttes i forbindelse med jagt på udsatte fugle. Af alle de tre nævnte arter blev 1-2% skudt i forbindelse med kravlejagt (jf. Tabel 2).

Blandt dykænderne blev 72% af ederfuglene skudt i forbindelse med motorbådsjagt og 15% fra 1-mands motorpram; 11% blev skudt på morgentræk, hvoraf de $\frac{3}{4}$ blev nedlagt fra skydepram (jf. Tabel 2). Alle de ederfugle, der blev nedlagt fra skydepram og på morgentrækjagt blev skudt under anvendelse af lokkefugle (jf. Tabel 3).

For ederfuglen er antallet af ungfugle pr. gammel hun i jagtudbyttet påvirket af, hvornår i jagtsæsonen fuglene nedlægges. Vingeundersøgelsen viser, at der altid er flest unge ederfugle i udbyttet fra de to

første måneder af jagtsæsonen (jf. Fig. 13). Det skyldes formentlig, at ungfuglene tidligt i jagtsæsonen endnu er uerfarne og lettere at komme på skudhold af end senere i sæsonen. Aldersfordelingen blandt de indkomne ederfuglevinger set i forhold til den anvendte jagtform viser, at der blandt de fugle, som er nedlagt på morgentræk, var 2,0 ungfugle pr. gammel hun, og 5,4 blandt dem der er nedlagt fra 1-mands motorpram, hvor jægeren sejler til fuglene. Forskellen i andelen af ungfugle ved de to jagtformer kan forklares ved, at de jægere, der benytter 1-mands motorpram, hyppigst er ude i begyndelsen af jagtsæsonen, hvor de unge ederfugle dels stadig holder sammen i kulflokke, dels ligger forholdsvis tæt på land. Morgentrækjagt på ederfugle udøves tidsmæssigt mere jævnt gennem jagtsæsonen og måske endda med en overvægt i januar-februar, hvorfor andelen af ungfugle i jagtudbyttet ved denne jagtform bliver lavere.

For hvinænderne er jagt på morgentræk med 88% af udbyttet den altdominerende jagtform (jf. Tabel 2). Til alle de hvinænder, der blev skudt på morgentræk, blev der anvendt lokkefugle (jf. Tabel 3), og fire ud af fem hvinænder, der blev nedlagt på morgentræk, blev skudt fra skydepram.

Af dobbeltbekkasin blev 44% nedlagt på trækjagt med morgentræk som den mest anvendte form (26%) (Tabel 4). Der blev nedlagt 30% på

Tabel 4. Procentvis fordeling af de mest anvendte jagtformer ved jagt på dobbeltbekkasin og skovsneppe i sæsonen 1995/96. + angiver en andel mindre end ½%.

Percentage of the most common hunting methods used to hunt Common Snipe and Woodcock during the 1995/96 season. + indicates a percentage of less than ½%.

Jagtform <i>Hunting method</i>	Dobbeltbekkasin	Skovsneppe
Aftentræk <i>Evening flight</i>	12	1
Morgentræk <i>Morning flight</i>	26	1
Dagtræk <i>Day flight</i>	6	+
På opfløj <i>Flushed birds</i>	30	11
Stående hund <i>Pointers</i>	8	68
Trampejagt <i>Systematical search for birds</i>	16	2
Klapjagt <i>Battues</i>		12
Andet <i>Other methods</i>	2	5
Antal vinger <i>Number of wings</i>	459	276

opfløj, 8% for stående hund og 16% ved trampejagt. De tre sidstnævnte jagtformer er til dels overlappende, hvorfor det kan konkluderes, at godt halvdelen af bekkasinerne blev nedlagt ved, at jæger eller hund fandt og lettede fuglene.

Der er til jagt på skovsneppen, som næsten udelukkende forekommer i skove og plantager, knyttet særlige jagtformer, først og fremmest jagt med stående hund. Således blev denne jagtform anvendt til 68% af de nedlagte snepper (jf. Tabel 4); 12% blev skudt på klapjagt, 11% på opfløj og 5% mere tilfældigt i forbindelse med anden jagt (skov- og fasanjagt).

Blandt mågerne blev 40% nedlagt på træk med dagtræk som den mest anvendte form (23%) (jf. Tabel 2); 43% blev nedlagt i forbindelse med motorbådsjagt og 14% ved lossepladser og minkfarme.

5 Jagtudbyttets størrelse i sæsonen 1994/95

I den officielle vildtudbyttestatistik er en række af de arter, hvoraf der indsamles vinger, samlet i grupper. Det er derfor ikke muligt ud fra udbyttestatistikken alene at få kendskab til, hvor mange der årligt nedlægges af de enkelte arter. Det kan vingeindsamlingerne imidlertid bidrage til.

Da det må antages, at jagtudbyttets størrelse af de enkelte arter kan have interesse for en bredere kreds, er disse beregnet for jagtsæsonen 1994/95.

Af de 29 arter, hvorfra der indsamles vinger, har kun 4 (gråand, ederfugl, blishøne og skovsneppe) deres egen rubrik på spørgeskemaet til den officielle vildtudbyttestatistik. De resterende 25 er slået sammen i 5 grupper, bestående af 2-9 arter.

De totale udbyttetal af de enkelte arter inden for de gruppevist samlede er beregnet på grundlag af artsfordelingen blandt de vinger, der for den pågældende gruppe er indsendt fra hvert amt (Tabel 5). En forudsætning for beregningen er, at der er indsendt forholdsvis lige mange vinger af alle de arter, der tilhører samme gruppe. Der er ikke noget, der tyder på, at dette ikke er tilfældet. Det er klart, at jo flere vinger, der sendes ind, jo mere sikkert bliver beregningsgrundlaget. Omvendt medfører få indkomne vinger af arter fra en gruppe større usikkerhed af de beregnede udbyttestørrelser.

Udbyttetallene i Tabel 5 taler for sig selv, og vil derfor ikke blive nær-

mere kommenteret. Udbyttets størrelse af den enkelte art vil variere fra år til år, bl.a. afhængig af yngleresultat og vejrforhold.

Tabel 5. Beregnet jagtudbytte i 1994/95 for de arter, der indgår i vingeundersøgelsen. Beregningen er foretaget på grundlag af data fra den officielle vildtudbyttestatistik 1994/95 og vingeindsamlingen fra samme sæson.
Calculated bag in 1994/95 of the species included in the wing survey. The calculation is based on data from the official game statistics 1994/95 and the wing survey of the same season.

Art Species		Antal Number
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	719.000
Spidsand	<i>Anas acuta</i>	8.500
Pibeand	<i>Anas penelope</i>	66.500
Skeand	<i>Anas clypeata</i>	3.800
Krikand	<i>Anas crecca</i>	66.000
Knarand	<i>Anas strepera</i>	600
Atlingand	<i>Anas querquedula</i>	300
Ederfugl	<i>Somateria mollissima</i>	104.000
Sortand	<i>Melanitta nigra</i>	8.600
Fløjlsand	<i>Melanitta fusca</i>	2.000
Havlit	<i>Clangula hyemalis</i>	3.000
Hvinand	<i>Bucephala clangula</i>	13.500
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>	3.300
Bjergand	<i>Aythya marila</i>	800
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>	8.300
Stor skallesluger	<i>Mergus merganser</i>	1.800
Toppet skallesluger	<i>Mergus serrator</i>	4.200
Blishøne	<i>Fulica atra</i>	17.000
Grågås	<i>Anser anser</i>	10.000
Sædgås	<i>Anser fabalis</i>	500
Kortnæbbet gås	<i>Anser brachyrhynchus</i>	2.600
Blisgås	<i>Anser albifrons</i>	200
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>	1.500
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>	22.400
Enkeltbekkasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>	3.200
Skovsneppe	<i>Scolopax rusticola</i>	27.000
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	32.500
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	10.000
Sildemåge	<i>Larus fuscus</i>	500

6 Referencer

Clausager, I. (1987): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1986/87 i Danmark. Wingsurvey from the Hunting Season 1986/87 in Denmark. 31 s. - Rapport nr. 13 fra Vildtbiologisk Station. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Clausager, I. (1988): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1987/88 i Danmark. Wingsurvey from the Hunting Season 1987/88 in Denmark. 32 s. - Rapport fra Vildtbiologisk Station. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Clausager, I. (1989): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1988/89 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1988/89 in Denmark. 39 s. - Rapport fra Vildtbiologisk Station. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Clausager, I. (1990): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1989/90 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1989/90 in Denmark. 39 s. - Rapport fra DMU, nr. 1. Miljøministeriet. Danmarks Miljøundersøgelser. Afd. for Flora- og Faunaøkologi.

Clausager, I. (1991): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1990/91 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1990/91 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 58 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 31.

Clausager, I. (1992): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1991/92 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1991/92 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 53 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 58.

Clausager, I. (1993): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1992/93 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1992/93 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 58 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 85.

Clausager, I. (1994): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1993/94 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1993/94 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 52 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 115.

Clausager, I. (1995): Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1994/95 i Danmark. Wing Survey from the Hunting Season 1994/95 in Denmark. Danmarks Miljøundersøgelser. 44 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 137.

Danmarks Miljøundersøgelser

Danmarks Miljøundersøgelser - DMU - er en forskningsinstitution i Miljø- og Energiministeriet. DMU's opgaver omfatter forskning, overvågning og faglig rådgivning inden for natur og miljø.

Henvendelser kan rettes til:

Danmarks Miljøundersøgelser	<i>Direktion og Sekretariat</i>
Postboks 358	<i>Forsknings- og Udviklingssekretariat</i>
Frederiksborgvej 399	<i>Afd. for Atmosfærisk Miljø</i>
4000 Roskilde	<i>Afd. for Havmiljø og Mikrobiologi</i>
Tlf. 46 30 12 00	<i>Afd. for Miljøkemi</i>
Fax 46 30 11 14	<i>Afd. for Systemanalyse</i>

Danmarks Miljøundersøgelser	<i>Afd. for Sø- og Fjordøkologi</i>
Postboks 314	<i>Afd. for Terrestrisk Økologi</i>
Vejlsøvej 25	<i>Afd. for Vandløbsøkologi</i>
8600 Silkeborg	
Tlf. 89 20 14 00	
Fax 89 20 14 14	

Danmarks Miljøundersøgelser	<i>Afd. for Kystzoneøkologi</i>
Grenåvej 12, Kalø	<i>Afd. for Landskabsøkologi</i>
8410 Rønde	
Tlf. 89 20 17 00	
Fax 89 20 15 14	

Danmarks Miljøundersøgelser	<i>Afd. for Arktisk Miljø</i>
Tagensvej 135,4	
2200 København N	
Tlf. 35 82 14 15	
Fax 35 82 14 20	

Publikationer:

DMU udgiver faglige rapporter, tekniske anvisninger, særtryk af videnskabelige og faglige artikler, Danish Review of Game Biology samt årsberetninger.

I årsberetningen findes en oversigt over det pågældende års publikationer. Årsberetning samt en opdateret oversigt over årets publikationer fås ved henvendelse til telefon: 46 30 12 00.

